

Schriftlicht

Groei van de kerk

P. Niemeijer

Vanuit dat hoofd krijgt het lichaam samenhang, en wordt het ondersteund en bijeengehouden door alle gewrichtsbanden. Ieder deel draagt naar vermogen bij tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door de liefde.

(Efeziërs 4:16)

Het nieuwe vergader- en huisbezoekseizoen is weer begonnen. Dat vraagt als vanzelf om bezinning op het kader waarin al dat werk staat. De groei van de kerk. In Efeziërs 4 gaat het daarbij niet om groei in aantal (een kerk die steeds meer leden krijgt), maar - vers 15 - om een groeien naar Christus toe. Vers 13 spreekt over een groei naar de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus. Als het goed is, raakt de kerk steeds dieper met Christus verbonden en steeds meer aan Hem onderworpen. Hoe langer hoe meer komen dingen op hun plaats en tot hun bestemming. Bij deze groei staan we in dit artikel stil.

Hoofd

Terwijl de kerk in Efeziërs 4 vergeleken wordt met een lichaam, wordt Christus 'het hoofd' genoemd. Wij denken dan al gauw aan het hoofd dat op dat lichaam zit. Maar dat is niet wat Paulus hier bedoelt. Hoe kan een lichaam 'toegroeien naar het hoofd' (vs. 15)?! Een lichaam met een hoofd dat van de romp gescheiden is, is niet direct een levensvatbaar lichaam...! Het woord 'hoofd' speelt in de brief aan de Efeziërs een belangrijke rol. In hoofdstuk 1 heeft Paulus beschreven hoe God Christus heeft aangesteld als hoofd over alles. Alles heeft God onder zijn voeten gelegd. Dat wordt nu nog niet door alles en iedereen erkend. Maar het is wel zo. En God is onderweg naar een wereld waarin alles wat er is, ook bijeengebracht wordt onder één hoofd, onder Christus.

Het gaat hier dus niet om het hoofd dat op een lichaam zit, maar om Hem die het hoofd van alles is. Ook het lichaam van de kerk moet zich steeds meer aan Hem onderwerpen en zich in zijn beleid voegen. Dat geldt voor ons als kerk helemaal, waar dat hoofd, Christus, zoveel voor ons gedaan heeft en ons met Zich verbonden heeft. Wij zijn met Hem gekruisigd, met Hem opgestaan, wij hebben met Hem een plaats in de hemel (Ef. 2). Wie heeft er méér reden om naar Hem toe te groeien dan wij?!

Waar wij naar Hem moeten groeien, gaat het Paulus dus niet om een ongecontroleerde wildgroei. Als ieder lid van het lichaam zou groeien naar eigen wil en inzicht, krijg je wilde haren, lange vingers en lange tenen. Dan krijg je last van opgeblazenheid. In plaats van dat je groeit in geloof en liefde en volwassen wordt. Paulus waarschuwt voor eigenzinnige groei. Dat noemt hij stuurloos ronddobberen en met elke wind meewaaien, welke leer er maar verkondigd wordt. Daartegenover roept hij ons op ons aan de waarheid te houden, elkaar lief te hebben en de volheid van Christus als het doel van onze groei te zien.

Bron

Christus is niet alleen het doel van onze groei. Hij is ook de bron ervan. Van Hem uit wordt het lichaam ondersteund en bijeengehouden, en groeit het lichaam, zodat elk deel ervan

samenwerkt in de opbouw van de gemeente door de liefde. De leden van het lichaam dragen 'naar vermogen' bij. Dat is het vermogen dat ze via Christus van God ontvangen.

Vanuit het hoofd Christus ontspringt de groei. Als het niet vanuit Hem begint, is er eenvoudig geen groei. De groei waarover Paulus spreekt, is niet maakbaar. Hoeveel verenigingen en organisaties je ook opzet, naar wat voor methodes je ook grijpt, welke kunstjes je ook uithaalt, hoeveel bezoeken je aflegt en hoe intieme gesprekken je ook hebt, hoeveel bladen en websites je ervoor opzet, hoeveel veranderingen je doorvoert - als je niet put uit de bron die Christus is, dan lukt het je nooit. Alle groei ontspringt aan Hem óf ze komt nooit op gang! Of het nu oude vormen zijn of nieuwe, geen kan de Bron vervangen. Groei komt er alleen uit Christus. En daarvoor is geloof nodig: verbondenheid met Christus in vertrouwen, rust vinden in Hem en in zijn evangelie, Hem omhelzen als je Verlosser, voor Hem op de knieën gaan omdat Hij het Hoofd van alles en jouw Heer is, niet allemaal menselijke vindingen en vondsten maar zijn woorden indrinken en daarop je leven bouwen. Een houding van onvoorwaardelijk geloof. En van gebed. Gebed om Christus' Geest. Gebed om de uitwerking van wat Christus verdiende en in ons tot stand wil brengen. Groei is vóór alles een zaak van gebed, van afhankelijkheid, van genade, van afzien van eigen vroomheid en van je overgeven aan Christus.

Samenhang

Waar dat gebeurt, daar gaat het niet alle kanten uit pieken en groeien. Daar komt samenhang. Ook weer, schrijft Paulus, vanuit dat hoofd. Of liever: daar *komt* maar geen samenhang, die samenhang *is* er vanuit Christus. Die zoeken *wij* niet. Daar zorgt *Hij* voor. Een kerk is geen partij losse onderdelen, die op eigen kracht moeten zorgen dat ze aansluiting aan elkaar krijgen en dat er wat moois uit ze groeit. De gemeente van Christus is een lichaam! Er *is* eenheid: in Christus. En samenhang: vanuit Hem. *Hij* geeft groei. *Hij* biedt samenhang. Soms kun je vreemde dingen horen: 'ik weet niet of ik wel bij deze gemeente wil horen'; 'ik merk helemaal niks van enige samenhang'; 'ik ben op zoek naar een gemeenschap waar ze laten merken dat je erbij hoort.'

Bedenk dan wat er in de kerk gebeurt! Daar werkt Christus door zijn Geest en Woord. Hij geeft er brood en wijn als teken en zegel van zijn hartelijke liefde en trouw. Hij werkt aan de versterking en verdieping van ons geloof. Hij doet een appèl op ons. Gedenk en geloof wat Hij heeft gedaan! Zoek en vind in Hem uw rust en uw heil. En kijk om u heen, wie Hij allemaal samenbrengt, die leven uit hetzelfde evangelie. Even grote zondaars als ikzelf, maar ook met dezelfde beloften als ik. We zitten om één tafel: huisgezin van God, lichaam van Christus. Die eenheid en samenhang is er, niet omdat we elkaar liggen of elkaar hebben uit-en opgezocht. Maar omdat Christus ons samenbrengt in de eenheid van het ware geloof.

Zeker, dan is er de *opdracht* tot liefde. Maar die opdracht vindt haar basis in wat Christus heeft gedaan en doet. In zijn evangelie zoals het iedere week en iedere dag naar ons toekomt. Ook als het gaat om de eenheid van de kerk, beginnen wij helaas vaak bij de ervaring: wat merk ik van de gemeenschap in de kerk? Maar ook hier moet het beginnen bij Christus, bij zijn evangelie, bij het geloof. En voor wie daar méér van wil ervaren, is er niet de weg van verwijt en drammerigheid en van de zweep richting anderen, maar allereerst van het gebed tot Christus. Dan zoek je Hem in de binnenkamer: Heer van uw kerk, laat me zien waar we allen samen in delen in de kerk. Doordring me van de eenheid in U en in uw werk. Bind me aan mijn broeders en zusters. Geef me liefde voor hen. Geduld waar dat nodig is. En geef me bemoediging en enthousiasme waar ik dát nodig heb. Leer me niet mezelf in het middelpunt

te zetten of te denken dat ik voor de eenheid moet zorgen of dat het alleen op mijn manier kan. Maar leer me U aan het werk te zien. In úw tempo. En op úw manier.

Gewrichtsbanden

De apostel onderscheidt in Efeziërs 4 tussen ‘gewrichtsbanden’ en andere ‘delen’ van het lichaam. Met die ‘delen’ van het lichaam doelt hij ongetwijfeld op de leden van de gemeente. Met de ‘gewrichtsbanden’ zal hij het oog hebben op de apostelen, profeten, evangelisten, en herders en leraars die hij eerder in dit hoofdstuk noemde. Wij zouden vandaag zeggen: die gewrichtsbanden zijn de ambtsdragers.

Gewrichtsbanden. Een mooie aanduiding is dat voor ambtsdragers. Aan de ene kant horen ze gewoon bij het lichaam, net als de andere leden. Er is geen enkele reden voor zelfverheffing. Waarom zou een gewrichtsband méér of minder zijn dan een lever of een arm of een kleine teen?! Ambtsdragers hebben hun plek niet boven, maar in de gemeente. Ze zijn geen heren of meesters over de gemeente: er is er maar Eén het hoofd!

Aan de andere kant hebben ze wel een bijzondere taak. Ze zijn ‘gewrichtsbanden’, die het lichaam bij elkaar houden en voor de verbinding zorgen op ‘knooppunten’. Zonder hen valt het lichaam uit elkaar.

En voor de oosterling stonden die banden niet alleen voor het bijeenhouden van het lichaam, maar ook voor de doorvoer van voedingsstoffen naar alle uithoeken van het lichaam (Gnilka). Zij zorgden ervoor dat alles getransporteerd werd van het ene deel van het lichaam naar het andere. Er moesten geen delen van het lichaam afsterven.

Coördinatie en toerusting

Met deze gewrichtsbanden worden de ambtsdragers vergeleken. Hun taak is het om te zorgen voor het bijeenhouden van allerlei kerkenwerk - de coördinatie - en voor de doorstroming ervan - de voeding en stimulans -.

Zorgen voor het bijeenhouden. Dat is: voorkomen dat leden elkaar loslaten of uit het gelid raken. Of dat ze zich tegen elkaar afzetten of op elkaar afgeven of wat dan ook aan afstotingsverschijnselen vertonen. Oog voor het geheel van de gemeente. Voor de vrede en de samenhang. En voor de plek die ieder daarin heeft. Oproepen om niet eigengereid of eigenwijs te zijn of de eenheid op het spel te zetten door eigen voorkeuren of vondsten door te drukken of met iedere hype mee te liften. Maar juist gespist zijn op de leer van de Schrift. Die wordt niet voor niets door de ambtsdragers ondertekend: als formulier van eenheid, tegen de dwaalleer, vóór het geloof van de kerk van altijd en overal.

Zorgen voor de doorstroming en ondersteuning. Dat betekent: bedacht zijn op de gevaren van dichtslibben en vastroesten. Voorkomen dat bepaalde delen van de gemeente niet worden bereikt met het evangelie. Waar zitten de kloven die overbrugd moeten worden? Wat zit de doorvoer van voeding in de weg? Wat veroorzaakt stagnatie in de groei naar Christus toe? Hoe raken we met zijn állen onder de indruk van onze gereformeerde rijkdom?

De ambtsdragers als gewrichtsbanden. Dat roept hen tot bezinning: hoe voorkom je vrijbuitelij en overactiviteit aan de ene, en verstarring en verstikking aan de andere kant? Hoe functioneer je als lichaam optimaal? Hoe bereik je de jongeren? Wat gebeurt er voor de kinderen? Hoe vallen ouderen niet buiten de boot? Dat oog voor het geheel en voor de goede doorbloeding, daar komt het voor de ambtsdragers op aan. Want Christus gaf zijn leven niet voor losse mensen of groepen, maar voor zijn gemeente. We krijgen in de kerk niet allemaal onze privéportie. We eten samen van het ene brood en drinken samen uit de ene beker.

Groeikracht

Ieder deel draagt 'naar vermogen' bij tot de groei van het lichaam, schrijft Paulus. Ieder deel. Elk lid dus. Niemand mag zich verstoppen of zich aan de opbouw onttrekken. Dat is de rijkdom van het nieuwe verbond. Dan zijn er geen bevoorrechte priesters meer, maar dan mogen allen, van de kleinste tot de grootste, de HERE kennen en Hem dienen.

Dat doen ze 'naar vermogen'. Dat betekent: naar de kracht die elk lid van Christus en van God ontvangt. We hoeven niet bij te dragen naar het vermogen van *anderen*. We worden niet afgemeten aan wat *anderen* allemaal kunnen en doen, maar naar ons eigen vermogen. We hoeven ons ook niet in te zetten *boven* vermogen. Als we twee talenten hebben, wordt van ons niet verwacht dat we er vijf bij verdienen: dat is voor wie vijf talenten kreeg. Wie twee kreeg, moet die twee inzetten. De Here dienen met wat we eerst van Hem ontvangen hebben. God eren met wat 'in ons is' (Ps. 103). In de kerk leef je van genade, van wat je krijgt. En *dát* zet je vervolgens ook in. Je leeft niet op eigen kracht en vermogen, maar op wat je ontvangt van Gods Geest. Dat is je werkkapitaal. Je put uit de bron Christus.

Als je *dáár* begint, komt er ook een positieve toets en een blijde grondhouding in het kerkenwerk. Je werkt vanuit Christus. En daarom werk je vol vertrouwen. Je werkt met wat je ontvangen hebt en waar je dankbaar voor bent. Al je werk in de kerk wordt gedragen en beheerst door dankbaarheid! Dat is ongelofelijk belangrijk bij kerkenwerk. Die grondhouding van vertrouwen en dankbaarheid. Wij mogen de Here om alles vragen, schrijft Paulus ergens, maar nooit zonder te danken voor wat we ontvangen hebben (Fil. 4).

Zelf actief

Het begint dus met het werk van Christus. Maar Paulus voegt eraan toe: ieder deel draagt naar het van Christus ontvangen vermogen bij aan de groei van het lichaam, 'dat zo zichzelf opbouwt door de liefde'. Gods werk maakt ons actief. Wij dragen bij. We bouwen als gemeente onszelf ook op door de liefde. Dat is de beeldspraak van de opbouw van een huis, die aandacht vraagt voor onze *éigen* inzet: wij zijn bouwers! Waar de Here in ons werkt, gaan wij ook zelf aan de slag.

Naast het werk van God wijst Paulus ook op onze eigen taak. Hij omschrijft die met 'opbouw door de liefde'. Wij hebben de taak tot opbouw. Niet tot afbraak (2 Kor. 10). Opbouw door de liefde. In plaats van afbraak uit onvrede of ongeduld. Het is makkelijk om van de zijlijn van alles af te kraken. Maar we hebben onszelf in te zetten tot opbouw. Dat is niet allerlei wilde ideeën lanceren waar niemand grip op heeft en die de aansluiting aan ons gereformeerde-kerk-zijn missen. Het is ook niet voortdurend dingen herhalen die iedereen weet en die door niemand bestreden worden, maar waar je niks mee opschiet. Het is ook niet *anderen* tot opbouw oproepen, maar het is zelf de problemen onderkennen en er positief je schouders onder zetten. Heeft iemand wat tot opbouw, laat hij het inbrengen.

Voor dit werk hebben we, ook in het nieuwe seizoen, allen hoofd voor hoofd te putten uit de bron Christus. Hij die gestorven is en opgestaan. Die beweging van dood en opstanding zal ook in ons leven zichtbaar worden. We moeten kruisdragen. De zonde in ons leven doden. Maar we zullen dat ook blijmoedig doen. In de kracht van Christus. Het hoort allemaal bij de navolging van Hem: moeiten en zonden die de kop opsteken en door ons gehaat en bestreden moeten worden; maar ook wonderen van paas- en Geesteskracht.

Achter Christus aan zijn we niet onderweg naar een onbekende bestemming. Maar naar de wereld waarin alles bijeengebracht wordt onder het ene hoofd, Christus. Want Hij is niet

alleen de bron, maar ook het doel van alle groei en opbouw. Niet alleen de grondlegger, maar ook de voltooiër van het geloof. Het begin en het einde.